

יאיר דברת שירים לאהוב ציוני

עוד שיר תל-חי

ליוסף "אוסיה" טרומפלדור, וריאציה על ז'בוטינסקי

רוֹכְסֵנָה רְכּוּס — מדוע?
פֶּשֶׁט חֲלָצָה, יוֹסֵף.
בְּלִי בּוֹשָׁה, גְבוּר גְדוּע,
גַּם אֲנִי חוֹשֵׁף.

שָׁכַב יוֹסֵף
צו דוֹרֵשׁ —
אֵת תְּלָמִי הַפֶּךְ, חוֹרֵשׁ!

יָד אַחַת לָךְ תּוֹתֵבֶת,
אֵל תְּדַאֵג, יוֹסֵף.
בְּמִקּוּמָה יָדִי שׁוֹאֵבֶת,
פִּי חֲמָה אוֹסֵף.

קָרַב יוֹסֵף
רוֹם נִמְרִיא —
תַּחֲי גְזֵרֶת חֲלוּץ עֲבָרִי!

כָּאֵן מוֹלֵךְ פְּתוּחַ נֶעַר —
מָה יִשִּׁיר, יוֹסֵף?
תֵּן לוֹ אֵת רוֹבֵה הַסַּעַר,
שְׁעֵט, שְׁסָה, שְׁסָף!

הו יוסף,
שָׁאג, אָרִי —
יְחִי הַנֶּשֶׁק הָעֵבְרִי!

נִזְדַּמְזֶנָּא לֵב וְזָרוּע,
לֹא נִקּוּם, אָחִי,
לְלַחֵם, לְכַבֵּשׁ, לְנִטֵּעַ —
אֵין זֶה הַכְּרָחִי.

גִּנַּח יוֹסֵף,
פָּקֵד אַרְסִי —
תְּחִי עֲצָמַת קָצִין רוֹסִי!

הוֹיֶסָה אוֹסִיָּה סוֹס פְּרוּע!
צֵא, פֶּן... אֶלְלִי,
כָּל הַזָּרַע כְּבָר זָרוּע
שֶׁט פֹּה בֵּין רִגְלֵי.

עז יוסף
לְחַדֵּר —
גְּבוּרָה, מוֹפֶת וְסִמְלֵ דוֹר!

סופרמרקט בתל אביב

ליוסף חיים ברנר, וריאציה על אלן גינזברג

"לאן מורה זקנה הלילה?"

אלן גינזברג, סופרמרקט בקליפורניה

"שאל בן אדם לנתיבות עולם, שאל אי הדרך, אי?"

יוסף חיים ברנר

הו אילו מחשבות יש לי עליה הלילה, י"ח ברנר, לאחר שעשיתי דרכי בקבוץ גלויות, בין עצי ההדר הכרותים עם כאב ראש ומודעות עצמית והבטתי בירח המלא.

בעוד אני תר בלאות רעכה אחר סמלים למכירה נכנסתי ל"טיב טעם," חולם על רשימת הקניות שלך!

אילו אפרסקים, איזו אפלונית! אלף נשים גרושות קונות בליילה! מחלקות מלאות בעלים מעשנים! מלך באבוקרו, נוצרים בעגבניות! — ואתה אורי ניסן גנסין, מה עשית שם למטה בחברת האבטיחים?

ראיתי אותה, י"ח ברנר, חשוף ילדים, חלוץ חטון ובדרך, ממשמש את הבשרים שבמקרר, לוטש מבט בנערי המכלת.

שמעתי אותה ממטיר שאלות: אנת מן סלמה? קדש? והמלפפון? מי זה הפריט את תנוכה? אפשר שאתה המלאך שלי?

הלוך ושוב שוטטתי בין ערמות חביות הדם המבריקות ומוחות העצמות והבשר הכתות, ועקבתי אחריה, ובדמיני עקב אחרי ירמיהו ככלש.

יחד שעטנו במורד הפרוודורים הפעורים בנקמתנו הבודדת, טועמים ארטישוקים, לוגמים ממדף היינות, מבקשים להפיג מעט יאוש, לא מקדשים על היין.

אי הדרך, י"ח ברנר, אי עוד שעה נסגרות הדלתות. לאן מורה זקנה הלילה? (אני נוגע בספר שלך ונזכר באודיסאה שלנו וחש מגחך).

האם נפסע כל הלילה בשבילי הקבוץ השוממים? העצים נוסכים צל על צל, בבתים ככר כבו האורות. שנינו נשאר בודדים.

נתנהל חולמים על ציון אבודה של אהבה, נחלף על פני טרקטורים צהבים בחניות, הביטה לצריף הדומים?

הו, אב יקר, קהה זקן, מורה אמיץ, חלוץ ערירי, איזו ציון הותרת אחריה, עם
גופתה הרצוחה, מכסה סדין לבן וטהור מבושה?

כשתבוא לשכב אתי תבוא כמו ברוך

לברוך גולדשטיין, וריאציה על יונה וולך

כְּשֶׁתְּבוֹא לְשֹׁכֵב אֶתִי
תְּבוֹא כְּמוֹ בְּרוּךְ גֹּלְדְּשֵׁטִין.

אֲנִי אֵהְיָה יְהוּדִי נִהְנָתָן
אֵהְיָה פִּלְסְטִינִי קָטָן
אֵהְיָה חֲשׂוֹךְ מְרַפָּא
דוֹקטוֹר, אֲתָה תַעֲנֵד סְטֵטוֹסְקוֹפ כְּתַכְשֵׁיט
וְלִבִּי יֵהֱלֵם.

אֵל תִּלְבַּשׁ דְּבַר מִתַּחַת לְמַדִּים
רַק צִיצִית זְקֵנָה תִּהְיֶה לִי לְאַחִיזָה
שְׁהָרִי לְשֵׁם נְקֻמַת הַדְּמִים
יֵשׁ לָנוּ קְרוֹם הַבְּתוּלִים שְׁלִי.

תְּבוֹא בְּצִרּוֹרוֹת

עֲשֵׂה בִּי שְׁפָטִים

טְבָחִים

אֲנִי אוֹהֵב שְׂזָה כּוֹאֵב,

קִדְחַתְנִי, שְׂזָה טְהוֹר. בְּרוּךְ

מִלֵּא אֶת הַהִיכָל

אֲחֲר־כֶּךְ נִתְהַפֵּךְ

אֲנִי אֲשַׁתַּטַּח עַל צִיּוֹן הַקָּבֵר

וְתַחַת כַּפַת הַמִּסְגָּד הַמְרַהֵיבָה

תַעֲקֹד אוֹתִי אֵלֶיךָ מֵאַחֹר

וְאֵלוֹהִים יִצְחָק

וְאֲתָה תִטְרִיחַ אֲגַנְךָ כְּכַתְפֶּלָה גְדוּלָה

וּשְׁמַע-אֶל גְּנִיחוֹתַי
וְאֶף אָדָם הָרָאוּן יִחְזַר עַל הַפֶּתַח.
וְאוֹלֵי לְרַגַע דַּל
נָשׁוּב כְּלָנוּ לְגֵן עֵדֶן.
וְאָז, הוּ אָז! אֶפְלוּ שְׁבָעִים וּשְׁתַּיִם
הַבְּתוּלוֹת הַמְּצַפּוֹת לָךְ
לֹא יִשְׁתַּנוּ לִי,
לֹא.

תְּהִיָּה זֶה אוֹרְגָנָה פְּרוּעָה לְמַדְי.

אֲז כִּשְׁתִּבּוֹא לְשֹׁכֵב אֵתִי, תִּבּוֹא
כְּמוֹ בְרוּךְ, הַגֹּבֵר שְׁלִי.

הו רב חובל!

ליצחק רבין, וריאציה על וולט ויטמן ונעמי שמר

הו רב חובל! קְבֵרְנִיט שְׁלִי! מַצְבִּיא יִפֵּה בְּלוֹרִית,
אָמַר, הָאֵם מְדֵי שָׁנָה אַחְבֵּק אֶת הַכְּרִית
בְּמִקּוֹם לְשִׁקֵּץ בְּחֻזָּה, בְּחִיק רִיחוֹת הַחֶאקִי?
בְּיוֹם מוֹתָהּ, הוּא יוֹם מוֹתָנוּ, קֵרֵב אֵלַי, יִצְחָקִי!
הִסֵּר חֲגוּר וּפְרָם כְּפֶתוֹר
וּבּוֹא אֵלַי כְּשִׁכְּלִי
הַנֶּשֶׁק בְּהַכְּנֵס, אֲנִי
נוֹצֵר אוֹתוֹ רַק לִי.

הו רב חובל! מַצְבִּיא שְׁלִי! לֹא בְּחֻצֵי הַתְּרֵן
תִּנְיֵף אֶת דְּגֻלָּה עֲלֵי: לַיִל אַהֲבָה בְּגֵרֵן.
רַק לְכַבּוּדָהּ, בְּיוֹם חֲגָה, עַל סִפּוּנָהּ אֲזַחֵל,
וּבְנַפְשֵׁי תִקְנֵת עוֹלָם לַחוּף הַמִּיחָל.

הנה, רב החובל, הנע
בקצב רמטכ"לי
את התותח והשתטח
ושעט עד שיקל לי.

הו רב חובל! אבי שלי! אני שבן חמש
הייתי כשצפיתי בצבוע המתחמש
בזוג פאות ובכפה לקראת האנתפאדה —
הכה בשערי ואפנע למתקפה. דע
שרק אני הבן שלה,
אצלי אתה תפרק
בתדהמה דמעה חמה
אל תוך גרון עמק.

הו רב חובל! קדוש שלי! את זרעה אשא
כנשא המון-אדם צוהל בשורה כה מאוסה,
וגם אם אשאר לבר בכפרה, בולע
את הכל אינותה, יצחק, את דמעותיה, לאה —
אבוי, לבי, לבי, לבי! —
הן פתם חס, שותת
עוד יתפשט בעפרה,
שפונה בטרום עת.

ולא רוח משם

לאברהם "יאיר" שטרן, וריאציה על יאיר הורביץ

"כן, גם אני חיל ומשורר!"

"דבר אחד ברור: דרך כשרה, שסופה כישלון, פסולה היא; דרך 'פסולה',

שסופה ניצחון, כשרה למהדרין."

אברהם (יאיר) שטרן

וְיֵאִיר אֶת יֵאִיר שׁוֹאֵל לֵאמֹר, לֵאמֹר אַתָּה הוֹלֵךְ יֵאִיר
וְיֵאִיר לְיֵאִיר מְשִׁיב, אֲנִי מְצַפֶּה לְכָל גְּאֻלָּה לְכָל אֹר
וְאֵל תִּשְׁאַל, לֹא, אֵל תִּשְׁאַל, יֵאִיר, חֲשׂוֹךְ הַחֲדָר שׁוֹב
אֵין לִי בְּטַחֲוֹן מִסְפִּיק וְאֵין לִי כְּאֵן מַחְבּוֹא, אַתָּה מְבִין
יֵאִיר שְׁלַחְמָתִי בְּעֵט, אֲנִי הַשׁוֹעֵט, אֲנִי הַשׁוֹבֵב, אֲנִי
הַנוֹשֵׂא אֶת קִלּוֹן אֲבוֹתָיו, חֲבוּי בְּאֶרֶז, לוֹ הָיָה
לִי כּוֹז, אֲנִי שׁוֹאֵל, זֹכֵר אֵיךְ טִמְנְנוּ רוּבִים בְּפִסִּים
חִילִים אֶלְמוּנִים בְּנֵי הַשֵּׁם, הָיִיתָ כְּאֵן אֶתִּי מוֹלְדָת
שְׁנִשְׂאֵתִי לִי וְנִפְרַדְתִּי לִי כִּי לֹא רוּחַ מִשָּׁם, כִּי לֹא רוּחַ מִשָּׁם שׁוֹטֶפֶת
יֵאִיר אֵל תִּשְׁאַל לְדָם שׁוֹב אֵינְנִי נִרְדָּם יֵאִיר
זֹכֵר יֵאִיר שֶׁהֵלֵךְ רֹאשׁ מוֹרֵם, וְלֹא
שְׂאֵל לְדַבֵּר הַנִּשְׁבֵּר, וּבִכֵּן, יֵאִיר אֶת יֵאִיר
שׁוֹאֵל לֵאמֹר יֵאִיר גֵּלְךָ, הָרִי רֹאשִׁית הַדֶּרֶךְ לֹא הִיתָה אֶלָּא סוֹפָה
וְלָנוּ לֹא צְפוּיָה כָּל אַחֲרִית וְשׁוֹב לְעֵת מַפְלֵת מִי, מִי לָנוּ
הַקָּמִים צָחִים מִהַשׁוֹחָה, הַמִּתְכַּנְּסִים בְּחֻשְׁכָּה, נוֹשְׂאֵי הַנֶּס
שְׁלֹא נִרְאָה עוֹד מְעוֹלָם, אִם לֹא יֵאִיר אֶת
יֵאִיר שׁוֹאֵל, הָרִי אֲנִי שׁוֹאֵל
יֵאִיר.

מכל העמים

לרב אברהם יצחק הכהן קוק, וריאציה על נתן אלתרמן

"טעות יסודית היא החזרה מכל היתרון שלנו, החידלון מההכרה של
"אתה בחרתנו". לא רק משונים אנחנו מכל העמים, משונים ונבדלים
בחיים היסטוריים מצוינים, שאין דוגמתם בכל עם ולשון, כ"א גם
מעולים וגדולים מאוד מכל עם. אם נדע את גדולתנו אז יודעים אנו את
עצמנו, ואם נשכח את גדולנו אנו שוכחים את עצמנו, ועם שישכח את
עצמו בודאי הוא קטן ושפל".
אורות התחייה ה', הראי"ה

בְּצַעַד חִילֵינוּ זְקוּפִים וְרָמִים
אֶת חֶמֶת הָעוֹלָם לֹא שָׁמְעָנוּ,
כִּי אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים,
אֶהְבֶּתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָנוּ.

כִּי אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים,
מִטּוֹרְקִים, מִמְצָרִים, מֵעִירָאקִים.
וּבְצַעַד חִילֵינוּ בְּסִבֵּר תָּמִים,
יְלָדִים יְהוּדִים, יְלָדִים חֻכְמִים –
הֵם יִדְעוּ לְהַבְדִּיל בֵּין דָּמָם לְדָמִים,
וְלִקְשׁוֹר אֶת מוֹתָם בְּמוֹרֶ"קִים.

הֵם קוֹרְאִים לְאַמֵּם כְּשֶׁנֶּשְׁקָם מִשְׁתוֹלֵל
וּמִמְעַל הָאֵל מִתְצַפֶּת בְּמָרוֹם:
שְׂאֵי תִפְלָה, שְׂאֵי תִפְלָה, עוֹד יְבוֹא הַגּוֹאֵל
וַיִּנְקֶם אֶת נַקְמַת הַפּוֹגְרוֹם.

עוֹד יִגִּיעַ הַיּוֹם, יוֹם אַחַד וַיְחִידִי,
(אם נוֹסִיף בְּדַבְּקוֹת לְעַקֵּר עֲצֵי-וַיִּת)
עוֹד תִּרְאִי,
יְבִנֶּה
הַר הַבַּיִת.

הַשְׁתַּבְּחוּ הַדּוֹרוֹת, וְשָׁגוּ הַבָּנִים,
וּמְרַחֵב הַמַּחִיָּה תִּכְרַף קֶץ הוּא,
וְעַל עֲזָה יִטִּילוּ פְּצָצוֹת טִירוֹנִים
וְקִירוֹת וְרֹאשִׁים יִרְצְצוּ.

וְקוֹרְאִים חִלִּים: רַק הַבֵּיטִי, הָאֵם,
אִיךָ שׁוֹרוֹת אֲרָכוֹת הִלְכְנוּ
גְבוּרִים צִיתָנִים הִירָאִים אֶת הַשֵּׁם —
כֹּה גְדוּלִים בַּתּוֹרָה אֲנַחְנוּ.

עֵינֵיהֶם מְדַבְּרוֹת עוֹד דְּבָרִים אַחֲרֵים:
אֱלוֹקֵי הָאֲבוֹת, יִדְעֵנו
שְׂאֵתָה בְּחַרְתָּנוּ, אִמֵּת נִוְדִים,
אֶהְבֶּתְּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתְּ בָּנוּ.

כִּי אַתָּה אֲמַנְתָּנוּ, הַנַּחֲלֵת רוֹבִים
לְהִרְעִים מוֹל כֶּסֶף כְּבוֹדָה,
וְלִרְדֹף וְלִהְכוֹת וְלִשְׁבוֹת עַרְבִים
כִּי אִין עוֹד רַחֲמָן מִלְבָּדָה!

וְלָהּ הַגּוֹזֵם עַרְבִים כְּצִמְחִים,
לָהּ הַשְּׁבוּעָה הַנִּצְחָת —
נִשְׁבַּעְנוּ בְּשֵׁם כָּל קְבָרֵי הָאֲחִים:
עוֹד תִּרְאֶה שְׁהָאֲרֵץ מִבְּטַחַת!